

Protocol Sociale Veiligheid, pestprotocol Driemaster.

Sociale Veiligheid op school: Hoe gaan wij er mee om?

Ieder kind heeft het recht zich veilig te voelen op school. Pas als je je veilig voelt, kom je tot kennisoverdracht, staat het kind open om te leren.

Pestgedrag komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

ALGEMENE VOORWAARDEN

- Pestgedrag moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwiigende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten en ouders (in samenwerking met elkaar) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op iedere school zijn contactpersonen interne vertrouwenszaken aangesteld. Op de Driemaster zijn dat juf Heleen Drent en juf Ingrid Visser.

Met dit protocol sociale veiligheid willen alle betrokkenen bij de Driemaster laten zien dat:

- alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig mogen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen
- we door regels en afspraken zichtbaar te maken, het mogelijk maken dat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aan kunnen spreken op deze regels en afspraken
- we door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, we alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan!

Dit protocol wordt onderschreven door leerkrachten, vertegenwoordigers van de ouders uit de medezeggenschapsraad, directie en bestuur.

Hoe willen wij op de Driemaster tegemoet komen aan de sociale veiligheid?

- We werken op de Driemaster vanuit een preventieve gedachte. Veiligheid is een van onze drie sterke punten. Pesten pikken we niet! Aan het begin van ieder schooljaar bespreken we met de kinderen wat we van elkaar verwachten, dat iedereen het recht heeft zich veilig te voelen en dat iedereen erbij hoort. We stellen per groep hierover een contract op, waar de kinderen en de leerkracht hun handtekening onder zetten.
- We starten ieder schooljaar met de *Gouden Weken*, waarin de nadruk ligt op het opnieuw vormen van de groep en het maken van groepsafspraken.
- We werken met het 'Kind van de Week' en de 'Regel van de week'. (Zie kind van de week en regel van de week).
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, omgaan met verschillen, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen in iedere groep aan de orde.
- Er wordt gebruik gemaakt van verschillende (samen)werkvormen als kringgesprekken, het voorlezen of vertellen van verhalen, enz. Door ook preventief te praten over pesten, maak je het onderwerp bespreekbaar en creëer je veiligheid in de groepen.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- We gebruiken het leerlingenobservatiesysteem SCOL. Hiermee brengen we de sociale competentie van de leerlingen systematisch in kaart. We gebruiken SCOL om:
  - de ontwikkeling van sociale competenties op klasse- of op schoolniveau planmatig wilt aanpakken;
  - ons onderwijs inhoudelijk vorm te geven;
  - leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, snel op het spoor te zijn.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden is de 'stopmethode' (zie stopmethode). Op de Driemaster gebruiken we deze methode in alle groepen.
- Bij het niet houden aan de afspraken, registreert de leerkracht dit in het logboek van de leerling. (zie aanpak)
- Bij het oplossen van conflicten gaan we uit van de 'win-win' oplossingen (zie win-win oplossingen).
- Leerlingen, leerkrachten, directie en ouders zorgen in samenwerking met elkaar voor de bewaking van een goed pedagogisch klimaat waarbij de nadruk gelegd wordt op 'goed

gedaan' en het geven van complimentjes. We noemen dit op de Driemaster de 'goed gedaan cultuur' (zie goed gedaan cultuur).

Uitgangspunten

- 1 Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:
Je mag niet klikken, maar...
als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen.
Dit wordt niet gezien als klikken.
- 2 Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- 3 Samenwerken zonder bemoeienissen:
school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten.
Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen.
Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen.
Tijdens de jaarlijkse informatieavond worden de ouders ingelicht over de regels.

Bij problemen m.b.t. pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders. In eerste instantie is de leerkracht de aangewezen persoon om in actie te komen. Komen ouders en leerkracht er samen niet uit, dan schakelen ze samen de hulp in van de directie of de intern begeleider.

De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Win-Win oplossing

Op de Driemaster mogen wij allemaal verschillend zijn .

Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid om je verder te ontwikkelen.

Dit betekent dat wij de kinderen de kans geven om zelf hun conflicten op te lossen, waarbij de leerkracht een neutrale positie in neemt. (niet veroordelend.)

De oplossing van een conflict moet in redelijke mate tegemoet komen aan de wensen van de betrokkenen.

Als de oplossing voor beiden goed is, dan spreken we van een win-win oplossing.

Stopmethode

Als je wilt dat een ander stopt met "iets" dat jij niet wilt, dan zeg je **Stop**.

De ander moet direct stoppen !

Dit houdt in tot hier en niet verder. Het is dan ook overduidelijk wanneer iemand in overtreding is, dus door een stop heen gaat.

Dit mag direct gemeld worden bij de leerkracht.

De leerkracht roept de betrokken bij zich en laat de kinderen samen een

win-win oplossing zoeken voor het conflict. Er wordt bewust niet naar de oorzaak gevraagd om welles-nietes situaties te voorkomen. Wel vragen we van de betrokken kinderen te vertellen wat er is gebeurd. Ieder kan daarin zijn eigen waarheid, beleving hebben.

Als de kinderen er niet samen uitkomen, maakt de leerkracht een afspraak om er (evt. op een later tijdstip, samen met de betrokkenen, op terug te komen.)

Goed gedaan-/ complimenten -cultuur

Het gewenste gedrag willen wij versterken door het geven van complimentjes.

Een complimentje geeft het kind de uitdaging om hetzelfde gedrag nog eens te vertonen.

Deze goed gedaan cultuur geeft de kinderen zekerheid, duidelijkheid en zelfvertrouwen. Dit zorgt voor veiligheid.

Kind van de week

Het is zo belangrijk dat een klas een echte klas wordt, met kinderen die op een leuke manier met elkaar omgaan. Natuurlijk zitten de kinderen al lang bij elkaar in de klas, maar kennen ze elkaar wel? En hoe kunnen ze elkaar op een goede manier helpen?

Elke week staat er een kind uit de klas in de belangstelling: Het kind van de week. Dit is natuurlijk wel enorm spannend, want zomaar voor de klas staan en wat vertellen is niet niets..., maar daar helpen we elkaar bij.

Wat vindt het Kind van de Week leuk, wat eet hij het liefst, wat is zijn lievelingskleur? Daar kan het kind van de week ons iets over vertellen. Maar ook: Waar heeft hij nog moeite mee in de klas? Stel dat het kind van de week moeite heeft met wachten op zijn beurt, dan vertelt het dat ook (in samenspraak met de leerkracht). Samen met de juf of meester en de rest van de klas, probeert het kind van de week daar extra z'n best voor te doen deze week. Aan het eind van de week is er een terugblik. Het is de bedoeling dat het kind van de week in het zonnetje wordt gezet, andere kinderen leren positieve punten van het kind te benoemen en hem/haar complimentjes te geven. De sociale omgang van de kinderen proberen we ook hiermee een positieve stimulans te geven.

Regel van de week

Aan het begin van ieder schooljaar worden de schoolregels opnieuw met de kinderen doorgesproken. Daarnaast staat er elke week één van de regels centraal. Die regel wordt in iedere klas dan weer aan de orde gesteld en wordt er over deze regel gesproken. Deze regel hangt ook voor iedereen zichtbaar bij de voordeur van de school en in alle klassen.

Afspraken van de Driemaster

1. Elkaar respecteren (Je beoordeelt een ander niet op hoe die er uit ziet!)
2. Iedereen hoort erbij (Ik mag niet meedoen, dat is niet fijn! Hoe meer zielen, hoe meer gein!)
3. Pesten ... praat erover (Treiteren steeds maar weer, wanneer stopt dat nou eens een keer?)
4. Van elkaar afblijven (Wat begint als 'n geintje een duw of een trap, eindigt vaak met ruzie: dat komt van zo'n grap.)
5. Let op je taalgebruik (Gewoon praten O.K. , schreeuwen of grove taal... NEE!)
6. Niet zoveel op elkaar letten (Door alleen op andere te letten, kun je zelf geen stap meer verzetten.)
7. Van elkaars spullen afblijven (Leen je van mij? Dat vind ik goed, maar ik vind ook dat je t vragen moet!)
8. Denk na ... voor je wat zegt (Open pas je mond, als je weet wat er uit komt!)
9. In de klas ... op je plaats (Geen gekwek, meteen op je plek.)
10. Telefoon getreiter (sms'en over en weer, maar wel een aardige tekst deze keer.)

Aanpak van ruzies en pestgedrag in drie stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen volgens de 'stopmethode'.

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. De leerkracht maakt vervolgens een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen.

STAP 2:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen ('win-winmethode') en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen wordt overgegaan naar stap 3.

STAP 3:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

Ook wordt het gedrag van de ruziemaker/ pester in het logboek van de leerling genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Een kort verslag van dit gesprek met de gemaakte afspraken met het kind komt in het logboek te staan.

Consequenties

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden), en vervolgens leveren stap 1 tot en met 3 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt dan duidelijk een stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn / haar gedrag:

De 5 fases

FASE 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven. Leerling in het zicht van het personeel laten zitten, met extra werk.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Een gesprek met de ouders naar aanleiding van drie notaties in de pestmap.
- Een (tweede) evaluatiegesprek met ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de pestmap en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- De Intern Begeleider is bij het gesprek aanwezig.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
- De Intern begeleider blijft betrokken en coördineert.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om de pester tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school, om zo weer een gevoel van veiligheid bij de kinderen te krijgen.
- De directie wordt ingeschakeld en coördineert.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.
- De directie initieert.

De begeleiding

De begeleiding geven we op de Driemaster via een **drie-sporenbeleid**:

- Begeleiding van de gepeste leerling
- Begeleiding van de pester
- Begeleiding van de andere kinderen van de groep

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling.
- Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Straffen als het kind wel pest / belonen als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? (bijv. problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, baas willen zijn (macht), voortdurend de competitie aan gaan, in een niet passende rol worden gedrukt).
- In overleg met de Intern Begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; schoolbegeleidingsdienst

BEGELEIDING VAN DE ANDERE KINDEREN VAN DE GROEP

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buitenspeelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar)
- Kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep
- Herhalen van de school- en groepsregels
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Adviezen aan de ouders

OUDERS VAN DE GEPESTE KINDEREN

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- g. Misschien is Sociale Vaardigheidstraining iets voor uw kind.

OUDERS VAN DE PESTERS

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat
- i. Misschien is Sociale Vaardigheidstraining iets voor uw kind.

ALLE ANDERE OUDERS

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.